

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Clerici sortilegi, vel consulentes sortilegos qua poena sint afficiendi. cap.x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Non obseruetis, inquit, dies, qui dicuntur Aegyptiorum, aut calendas Ianuarij, in quibus cantilenæ quædam, & comessationes, & ad inuicem dona donantur, quæ in principio anni boni fati augurio; aut aliquos menses, aut tempora, aut dies, & annos, aut lunæ solisq; fasces: quia qui has, & quascumque diuinationes, aut fata, aut auguria obseruat, aut attendit; aut conuulsa obseruatibus, inutiliter & sine causa magis ad suam damnationem, quàm ad salutem tendit: siue qui per quædam numeros literarum, & lunæ, & per Pythagoræ necromantiam, ægrotantium vitam, vel mortem prospera, vel aduersa futura inquirunt: siue qui credunt somnialia scripta, & falso Danielis nominis, & sortes, quæ dicuntur sanctorum Apostolorum; & auguria auium; aut aliqua pro domo, familia, aut propter coniugii copulanda; aut in collectionibus herbarum carmina dicunt; aut pythiacola præcipua infirmitate scripta super homines & animalia præcipua præter symbolum, & orationem Dominice magice salutaribus, & grandinariis tempestantibus. Qui autem talibus credunt, aut ad eorum domos, aut ad domos, aut suis domibus introducunt, & interrogant, ut se fidem Christianam, & baptismum præuincant, ut paganum, & apostatam, id est, retro abeant, & Dei inimicum, iram Dei grauitè in æternam damnationem nisi ecclesiastica poenitentia emendatus Deo reconciliatus. Dicit enim Apostolus: Siue manducatis, siue bibitis, siue aliquid aliud facitis, in nomine Domini nostri Iesu Christi facite, in quo uiuimus, mouemur, & sumus.

a 1. Corint. 10.

Clerici sortilegi, vel consulentes sortilegos qui per se affiendi. C A P. X.

Quoniam ex dæmonum consultationibus prædicere, vel præsentia, aut præterita ostendere, quæ naturali ratione cognosci non possunt, diaboli suggestionem interpretari, seu alia sortilegia exercere, quoddam idololatriæ genus est, diuinitatibus creaturis attribuendo, rectè à Patribus in concilio thessalensi constitutum est^b, ut clerici siue laici hæc auguriis, & qui sub nomine fidei religionis per sanctorum Patrum sortes vocant, diuinationes

b cap. 42. et c. aliquant. 26. 7.5.

Quæ grauitè magis credentes, vel eos consulentes peccat.

potentur; aut quarumcumque scripturarū inspectio-
ne promittunt, vel qui hos consulere audent, ab
ecclesia habeantur extranei. Cui consonat & illud con-
cilij Aurelianensis 1°: Si quis clericus, monachus, vel
secularis diuinationes, vel auguria crediderit obseruan-
da, vel sortes (quas mentiuntur esse sanctorum) quibus-
cumque putauerint imitādas, cum his, qui cū eis credi-
derunt, ab ecclesie cōmunionē pellantur. Et in cōcilio
Carthaginensi 1°: auguriis, & incantationibus seruiēs,
similiter Iudaeis superstitionibus, vel feriis inharens, à
ecclesia separādus precipitur. Deinde D. Au-
gustinus, referente Gratiano ^d, voluit, vt fideles sacer-
dotes admonerent populos suos, quò noscent magicas
incantationesq; quibuslibet infirmitatibus homi-
num remediū posse cōferre: non animalibus lāguen-
tibus, claudicantibusue, vel etiā moribundis quicquam
mederi: sed hæc esse laqueos, & insidias antiqui hostis;
quibus ille perfidus genus humanū decipere nititur. Et
si quis hoc exercuerit; clericus degradetur; laicus ana-
themizetur. D. verò Gregorius huiusmodi idolorum
colores, aruspices, atque sortilegos si se emendare à ta-
lino collent, si serui essent, verberibus castigari voluit:
si vero liberi, inclusione dignos, districtamq; in pœnā
deponendos censuit. In concilio verò Aquirensi ^e man-
dātum est Episcopis, eorumq; ministris, vt omnibus mo-
do laborare studeāt, quo perniciosam, & à diabolo in-
terditam sortilegam & magicā artem ex paroccijs suis pe-
nitenter eradicent, & si aliquē huiusmodi sceleris sectato-
rum inuenient, turpiter dehonestatum de paroccijs suis
exeret: subuersi enim sunt, & à diabolo captiui tene-
ntur: qui relicto creatore suo diaboli suffragia quarunt:
quod à tali peste dicebant sanctam ecclesiam debere
liberari. In concilio verò Lateranensi sub Leone 10.
statuitur ^f, quod clerici, qui inuenti fuerint
in sortilegijs, arbitrio Superiorū infamia no-
tandi: si verò non destiterint, deponantur, atque in
interdium ad tempus arbitrio Superiorum præfi-
ciantur. Lure verò ciuili sortilegorum, tanquam
periculosus salutis hostium, pœna mors est ^h.

Si quis

a cap. 31. c. 1.
si quis clericus.
26. q. 5.

b cap. 89.

c cap. augustinus.
26. q. 5.
d in ca. admo-
nent. 26. q. 7.

e epist. 66. lib.
7. c. contra.
26. q. 5.
f c. episcopi. 26.
q. 5.

g in 2. sessio. vñ
referri dicitur in
pract. crimina.
cano. cap. 100.

h l. nullus. l.
nemo. l. multi.
l. est. c. l. fin.
c. de malef. c.
mathem.

Quaestio.

Si quis verò interroget, an liceat fortilegum cere ad recuperandum, quæ nobis furto ablata & vendita sunt. Huic respondendum videtur in consilio proletano 4. statutum esse: Si quis Episcopus, presbyter, vel diaconus, vel quilibet de ordinibus eorum, aruspices, aut incantatores, aut arcolos, magos, vel fortilegos, vel qui proficiuntur artem magi, aut aliquos eorum similia exercentes confabulantes deprehensus, ab honore dignitatis suæ suspensionis ministerij curam suscipiat, ibique poenitentiae peremptus, scelus admissum sacrilegij soluat. Nam in autem præmissis c. 1. & 2. de fortilegis, in longè mitior poena fortilegis statuta videtur. In c. 1. quod pro fortilegis ad inveniendum furti tantum poenitentiam quadraginta dierum hoc interpretari intelligendum venit in foro poenitentiae, quandoquidem, ut illius inscriptio habet, ex patet tiali Theodori desumptum est. Ad. c. 2. respicitur poenam per illud impositam non esse ordinariam, sed munem pro omnibus fortilegis, sed ex discretione clementia, atque misericordia Pontificis intelligenda esse. Nam cum papa intellexisset presbyterum cui ibi fit mentio, cum quodam infami ad priuatum accessisse, non ea intentione, ut vocaret hæreticum, sed ex bono zelo, & simplicitate, ut inspectione ad furtum cuiusdam ecclesie posset recuperari: eo non obstante, declarat Pontifex grauissimum delictum, quod fecisset, & non modicam inde maculam contraxisse; mandando idcirco Patriarchæ seu Episcopo prædicti presbyteri, quatenus pro expiatione delicti talem poenitentiam ei imponat, ut per amplius, si eidem visum foret, presbyterum ab ministerio præciperet abstinere: & ex tunc liberum esset sacerdotis officium exercere. Quinimo Patriarchanus ex d. c. 2. colligit, quod sacerdos confabulans fortilegos grauissimè puniri possit secundum quod delicti, & eius intentionem; sic ut potuisset presbyter sacerdos priuari beneficio & officio; sed digna misericordia, quia ex simplicitate & bono intuitu ecclesie fecisset. Et idcirco in poena impo-

Responsio.
a cap. 28. c. 1.
si quis Episcopus.
pus. 26. q. 5.
Dicitur in pract.
crim. can. cap.
101.

*Obiectio.**Solutio.*

b glos. c. Pa-
nor. c. alij in
d. c. 1. de fortil.

Sortilegis, vel eos consulentibus debere animaduerti
ad qualitatem, & quantitatem delicti, & ad animum
delinquentis: & secundum hoc poenam imponere, quan-
taque acerrimam, quandoque grauem, quandoque le-
uem. Et quod ultra poenas in iure pontificio positas,
illis Episcopus tales sortilegos dehonestare, mitram
abiecit illis imponendo, vel ad scapas cum vituperio
construendo, eosque extra diocesim eiiciendo. Si
quis autem scire desideret, quomodo succurrendum, &
quomodo sit hominibus, qui a diabolo obsidentur,
vaporum corpora, aut pecora a sortilegis per male-
ficia, & incantationes affliguntur: vel aedes maligni
spiritus infestatione redduntur incommoda: & formi-
dabiles, vel a mortuorum (vt putant) spiritibus vexan-
tur, & tentantur, legat is B. Athanasium de vita S. An-
tonii, exorcismos D. Basilij, & Chrysostrami, & infi-
gna tractatum a Rmo D. nostro Martino Rhytouio
Episcopo Iprensi aduersus infestationes demonum, &
incantationum maleficia editum.

a arg. l. hodie,
c. l. aut facta.
ff. de pœ. l. quid
ergo. s. pœna
grauior. ff. de
his qui notan.
infa.
b Panor. ca. 1.
de sortileg. lo.
Monhol. in
pœpt. vtr. iur.
ad verb. apus-
nare.

De rebus ecclesia non alienandis. CAP. XI.

Quod vero supradictis negotiis secularibus, & aliis,
clericis prohibitis sese immiscere, illi plerumque
rebus ecclesie alienandis operam nauare solent.
Quocirca, vt illi, & alij cognoscant, rerum ecclesie a-
lienationem non modò ipsis inhonestam, verum etiam
interdictam esse, quid de ea ius pontificiũ
dicent, paucis subiiciemus. Symmachus Papa in Syn-
odo Romana 3. ad Laurentium Episcopum Medio-
lansensem verba faciens: Breue, inquit, fraternitas ve-
stra ecclesiasticis legibus obscura, sub diuini timore iu-
stis, quæ erant statuenda, definiuit, & ad iustitiæ cu-
ram peruenit, dum sufficienter vniuersa complecti-
tur, nec adiectione indiget plenitudo maxime de cleri-
cis, quos amor dominationis inuasit, & iugum disci-
pline ecclesiasticæ fecit respicere, quos propterea schif-
matis facile apud vos constitit, quibus misericordiam
deum, quam Deus mandat vniuersis impendi, non ne-
gant, si duritia cordis eorum non sibi acquirat poenam,
cum contempnunt oblata remedia. Et postea Synodo
loquens

c cap. 1.